บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีของเกษตรกรผู้ปลูกถั่วลิสงในจังหวัดลำปาง โดยผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับ
2. สถานการณ์การผลิตถั่วลิสง
3. เทคโนโลยีที่ใช้ในการปฏิบัติ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับ

2.1.1 การยอมรับ

พรรณราย (2553) อธิบายการยอมรับว่าเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้และการตัดสินใจของบุคคล เป็นกระบวนการทางจิตใจของบุคคลแต่ละคน ซึ่งเริ่มตั้งแต่การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับนวัตกรรมไปจนถึงการยอมรับนวัตกรรมและนำไปใช้ การยอมรับนวัตกรรมอาจแบ่งได้ 2 แบบ คือ

1) Continuous Adoption หมายถึง ยอมรับแล้วนำไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

2) Discontinuous Adoption หมายถึง บางครั้งการยอมรับแล้วได้ปฏิบัติไประยะหนึ่งและเลิกปฏิบัติ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

2.1.2 กระบวนการยอมรับ มี 5 ขั้นตอน

ขั้นที่ 1 การตื่นตัวหรือเริ่มรับรู้ (Awareness) เป็นขั้นตอนแรกที่กลุ่มบุคคลเป้าหมายหรือเกษตรกรอาจจะตื่นตัวเองหรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจะเป็นผู้กระตุ้นก็ได้ ผลของการตื่นตัวนั้นเกษตรกรต้องเกิดภาวะความไม่สมดุล (Imbalance) และมองหาสิ่งใหม่ที่ดีกว่าเข้ามาทดแทนของเดิมภายใต้พื้นฐานความคิดโดยทั่วไปนั้น มนุษย์จะมีการตื่นตัวอยู่แล้วโดยธรรมชาติ เพราะมนุษย์อยู่ใน

สังคมที่มีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา แต่มักพบว่าเกษตรกรที่มีวุฒิภาวะต่ำ มีศักยภาพในการพัฒนาตนเองต่ำ มักจำเป็นต้องได้รับการ “ชี้แนะ” จากเจ้าหน้าที่เสมอ การกระตุ้นให้เกิดการตื่นตัวโดยตนเองนั้น สื่อและช่องทางการสื่อสารจะมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งโดยเฉพาะสื่อวิทยุโทรทัศน์

ขั้นที่ 2 ความสนใจหาข้อมูลข่าวสารเพิ่มเติม (Interest of Information) เมื่อเกษตรกรตื่นตัวเต็มที่ก็จะสนใจหาข้อมูลข่าวสารมาเพิ่มเติมเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจะมีบทบาทในขั้นตอนนี้ใน

การชี้แนะว่าแหล่งข้อมูลมีที่ใดเพิ่มเติมจากที่บุคคลเป้าหมายรู้อยู่แต่เดิมแล้ว มิฉะนั้นแล้ว ข้อมูลที่ได้ก็จะมาจากเพื่อนบ้าน ซึ่งเป็นการเลียนแบบกันมากจนเกินไป โดยไม่ได้เปรียบเทียบกับข้อมูลจากแหล่งอื่น

ขั้นที่ 3 การประเมินผลหรือการไตร่ตรอง (Evaluation) เป็นการประเมินหรือไตร่ตรองว่าจะยอมรับเทคโนโลยีหรือไม่ ข้อมูลที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจะต้องให้ในขั้นตอนนี้ก็คือข้อมูลที่จะทำให้เกษตรกรเกิดความเชื่อมั่นว่า เมื่อเกษตรกรรับไปแล้วจะเกิดประโยชน์แก่เขาอย่างเต็มที่ การที่จะรับการเปลี่ยนแปลงนั้น สามารถระดมปัจจัยการผลิต หรือมีสินเชื่อและบริการอื่นๆ จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในการสนับสนุนได้อย่างเต็มที่ ในขั้นตอนนี้บุคคลหรือเกษตรกรจะศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับแนวความคิดใหม่ แล้วคิดเปรียบเทียบดูกับงานที่ทำอยู่ปัจจุบันว่า ถ้ารับเอาแนวคิดใหม่มาปฏิบัติจะเกิดผลดีหรือไม่ดีอย่างไรบ้างในขณะนี้และในอนาคต ควรหรือไม่ที่จะทดลองดูก่อน ถ้าเขาชั่งใจไต่ตรองดูแล้วรู้สึกว่าผลดีจะมีมากกว่าผลเสีย เขาก็จะต้องตัดสินใจทดลองดูเพื่อให้เกิดความแน่ใจก่อนที่จะรับไปปฏิบัติจริงๆ

ขั้นที่ 4 การทดลอง (Trial) ขั้นตอนนี้เกษตรกรจะลองทำในพื้นที่ขนาดเล็กเพื่อดูว่าคุ้มกับการลงทุนหรือไม่เพียงใด มีความเสี่ยงอย่างไร แค่ไหน และจะกำจัดความเสี่ยงในการประกอบการได้หรือไม่ การทดลองทำในขั้นตอนนี้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจะมีบทบาทในการช่วยยืนยันและจะต้องบ่งชี้ให้กลุ่มบุคคลเป้าหมายหรือเกษตรกรทราบอย่างชัดเจนได้ว่ามีความเป็นไปได้ในการประกอบการในพื้นที่นั้นตามสภาพแวดล้อม และสอดคล้องกับปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ หรือระดมเพิ่มเติมจากภายนอกได้ทันท่วงที

ขั้นที่ 5 การยอมรับนำไปปฏิบัติ (Adoption) การยอมรับจะเกิดขึ้นเต็มที่และต่อเนื่องขึ้นอยู่กับปริมาณผลประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับในห้วงเวลาหนึ่งปริมาณผลประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับในห้วงหนึ่งๆ และตราบเท่าที่ยังไม่มีนวัตกรรมใดๆที่ดีกว่าสิ่งที่ยอมรับอยู่แล้วในปัจจุบัน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

2.1.3 ทัศนคติ (Attitude)

โดยภาพรวมหมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกของบุคคลมีต่อ สิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์หรือสิ่งแวดล้อมอันมีแนวโน้มที่จะให้บุคคลแสดงปฏิกิริยา และกระทำต่อสิ่งนั้น ๆ ในทางสนับสนุนหรือปฏิเสธ ทัศนคติเป็นสิ่งที่ไม่สามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน การที่จะรู้ถึงทัศนคติของบุคคลใดบุคคลหนึ่งได้ต้องใช้วิธีแปลความหมายของการแสดงออก (รุ่งนภา, 2536)

ไพบูลย์(2515) แยกทัศนคติออกเป็น 2 ประเภทคือ

1) ทัศนคติทั่วไป (General Attitude)ได้แก่สภาพจิตใจอันกว้างขวาง ซึ่งเป็นแนวความคิดประจำตัวของบุคคลนั้น ทัศนคติทั่วไปได้แก่ ลักษณะบุคลิกอันกว้างๆ เช่น การมองโลกในแง่ดี การมองโลกในแง่ร้าย การเคร่งในระเบียบประเพณีดั้งเดิม การนิยมการเปลี่ยนแปลงที่ทันสมัย ความนิยมในอำนาจเผด็จการเป็นต้น

2) ทัศนติเฉพาะอย่าง (Specific Attitude) ได้แก่ สภาพจิตใจที่บุคคลมีต่อวัตถุสิ่งของ (Objects)บุคคลอื่น(Persons) สถานการณ์(Situations) และสิ่งอื่นๆ อีกเป็นอย่างๆไป ทัศนคติในวงแคบเช่นนี้มักแสดงออกในลักษณะที่ว่า “ชอบ” หรือ “ไม่ชอบ” การชอบหรือเห็นว่าดี เรียกว่า มีทัศนคติที่ดี (Positive) ต่อสิ่งนั้นหรือบุคคลนั้น ถ้าไม่ชอบหรือเห็นว่าไม่ดี ก็เรียกว่ามีทัศนคติไม่ดี (Negative)ต่อสิ่งนั้นหรือบุคคลนั้น ทัศนคติประเภทนี้กล่าวได้ว่าเจาะจงลงไปว่าบุคคลนั้นๆมีทัศนคติอย่างไร

2.1.6 ความรู้ (Knowledge)

เป็นการรับรู้เบื้องต้น ซึ่งบุคคลส่วนมาก จะได้รับประสบการณ์โดยการเรียนรู้จากการตอบสนองต่อสิ่งเร้า (S-R) แล้วจัดระบบเป็นโครงสร้างของความรู้ที่ผสมผสานระหว่างความจำ (ข้อมูล) กับสภาพจิตวิทยา ด้วยเหตุนี้ความรู้จึงเป็นความจำที่เลือกสรร ซึ่งสอดคล้อง กับ สภาพจิตใจของตนเอง ความรู้จึงเป็นกระบวนการภายใน อย่างไรตามความรู้ก็อาจ ส่งผลต่อ พฤติกรรม ที่แสดงออกของมนุษย์ได้ และผลกระทบที่ผู้รับสารเชิง ความรู้ใน ทฤษฎีการสื่อสาร นั้นอาจปรากฏได้จากสาเหตุ 5 ประการคือ

1) การตอบข้อสงสัย (Ambiguity Resolution) การสื่อสารมักจะสร้างความ สับสนให้สมาชิกในสังคม ผู้รับสาร จึงมักแสวงหา สารสนเทศ โดยการอาศัยสื่อ ทั้งหลาย เพื่อตอบ ข้อสงสัย และความสับสนของตน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

2) การสร้างทัศนะ (Attitude Formation) ผลกระทบเชิงความรู้ต่อการปลูกฝังทัศนะ นั้นส่วนมากนิยมใช้กับสารสนเทศที่เป็นนวัตกรรม เพื่อสร้างทัศนคติให้คนยอมรับการแพร่นวัตกรรมนั้น ๆ (ในฐานะความรู้)

3) การกำหนดวาระ (Agenda Setting) เป็นผลกระทบเชิงความรู้ที่สื่อกระจายออกไป เพื่อให้ประชาชนตระหนักและผูกพันกับประเด็นวาระที่สื่อกำหนดขึ้น หากตรงกับภูมิหลัง ของปัจเจกชน และค่านิยมของสังคมแล้ว ผู้รับสารก็จะเลือกสารสนเทศนั้น

4) การพอกพูนระบบความเชื่อ (Expansion of Belief System) การสื่อสารสังคมมักกระจายความเชื่อ ค่านิยม และอุดมการณ์ด้านต่าง ๆ ไปสู่ประชาชน จึงทำให้ ผู้รับสาร รับทราบระบบความเชื่อถือ หลากหลาย และลึกซึ้งไว้ใน ความเชื่อของตนมากขึ้นไปเรื่อย ๆ

5) การรู้แจ้งต่อค่านิยม (Value Clarification) ความขัดแย้งในเรื่องค่านิยมและอุดมการณ์เป็นภาวะปกติของสังคม สื่อมวลชนที่นำเสนอข้อเท็จจริงในประเด็นเหล่านี้ ย่อมทำให้ประชาชน ผู้รับสารเข้าใจถึงค่านิยมเหล่านั้นแจ้งชัดขึ้น

Carter V.Good, 1973: 325 อ้างโดย โสภิตสุดา (2539) กล่าวว่า ความรู้เป็นข้อเท็จจริง (Facts) ความจริง (Truth) เป็นข้อมูลที่มนุษย์ได้รับและเก็บรวบรวมจากประสบการณ์ต่างๆ การที่บุคคลยอมรับหรือปฏิเสธสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้อย่างมีเหตุผล บุคคลควรจะต้องรู้เรื่อง เกี่ยวกับสิ่งนั้น เพื่อประกอบ การตัดสินใจ นั่นก็คือ บุคคลจะต้องมีข้อเท็จจริง หรือข้อมูล ต่างๆ ที่สนับสนุนและให้คำตอบข้อสงสัยที่บุคคลมีอยู่ ชี้แจงให้บุคคลเกิดความเข้าใจและทัศนคติ ที่ดีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง รวมทั้งเกิดความตระหนัก ความเชื่อ และค่านิยมต่าง ๆ ด้วย

2.1.7 ระดับความรู้

ศิริชัย (2534) แบ่งความรู้ออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

1) ความรู้ระดับต่ำ ได้แก่ ความรู้อันเกิดจากการเดา หรือภาพลวงตาทางประสาทสัมผัส

2) ความรู้ระดับธรรมดา ได้แก่ ความรู้ทางประสาทสัมผัส หรือความเชื่อที่สูงกว่าแต่ยังไม่แน่นอน เป็นเพียงขั้นอาจเป็นไปได้

3) ระดับสมมติฐาน ได้แก่ ความรู้ที่เกิดจากความคิด หรือความเข้าใจซึ่งไม่ได้เกิดจากประสาทสัมผัส เช่น ความรู้ทางคณิตศาสตร์ ความรู้ขั้นนี้ถือว่าเป็นขั้นสมมติฐาน เพราะเกิดจากคำนิยามและสมมติฐานที่ไม่ได้พิสูจน์

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

4) ระดับเหตุผล ได้แก่ ความรู้จากตรรกวิทยาเป็นความรู้ที่ทำให้มองเห็นรูปหรือมโนภาพว่าเป็นเอกภาพ

2.1.8 เครื่องมือในการวัดความรู้

เนื่องจากความรู้ คือความสามารถทางพุทธิปัญญา ซึ่งแบ่งได้หลายระดับดังกล่าว ดังนั้นการวัดความรู้จึงควรวัดความสามารถในทุกระดับ เครื่องมือในการวัดความรู้จะต้องอาศัยแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ (Achievement Test) ที่จะเป็นการวัดความสามารถทางปัญญา 10 และทักษะต่างๆ ตลอดจนสมรรถภาพด้านต่างๆที่ได้รับจากการเรียนรู้ในอดีต ยกเว้นการวัดทางร่างกายการวัดความรู้ทางเครื่องมือแตกต่างกันตามความสามารถทางสติปัญญา ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

1) พฤติกรรมด้านความรู้ความจำ (Knowledge) ความรู้ ความจำ หมายถึง พฤติกรรมที่เป็นหลักเบื้องต้นของพฤติกรรมด้านอื่น ๆ ซึ่งนอกจากความจำแล้วยังมีการระลึกได้ (Recall) อีกด้วย แต่ไม่จำเป็นต้องใช้ความเข้าใจไปตีความหมายเรื่องนั้น ๆ

2) พฤติกรรมด้านเข้าใจ (Comperehension) ความเข้าใจ หมายถึง พฤติกรรมที่สามารถจับใจความสำคัญในเรื่องราวต่าง ๆ ได้ ทั้งเป็นรูปธรรมและนามธรรม

3) พฤติกรรมด้านการนำไปใช้ (Application) การนำไปใช้ หมายถึง พฤติกรรมที่สามารถนำเอาสิ่งที่ได้ประสบมาไปใช้ให้เกิดประโยชน์ หรือนำไปแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้

4) พฤติกรรมด้านการวิเคราะห์ (Analysis) การวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการแยกแยะเรื่องราวต่าง ๆ ออกเป็นส่วนย่อยหรือเป็นการหาความสำคัญ ความสัมพันธ์ และหลักการหรือทฤษฎีที่มีมูลเหตุของเรื่องราวต่าง ๆ ได้

5) พฤติกรรมด้านการสังเคราะห์ (Synthesis) การสังเคราะห์ หมายถึงความสามารถในการนำเอาเรื่องราว หรือส่วนประกอบย่อยๆมาผูกสัมพันธ์กันเป็นเรื่องราวเดียวกัน โดยมีการดัดแปลงริเริ่มสร้างสรรค์ทำการปรับปรุงให้ดีขึ้น

6) พฤติกรรมด้านการประเมินค่า (Evalution) การประเมินค่า หมายถึง การวินิจฉัย หรือการตีราคาอย่างมีหลักเกณฑ์ เป็นการตัดสินใจว่าสิ่งใดดีหรือไม่ดีอย่างไร โดยใช้หลักเกณฑ์ที่เชื่อถือได้

สรุปได้ว่า ความรู้ หมายถึง ความสามารถทางด้านสติปัญญาของบุคคลที่แสดงออกโดยการจำการระลึกได้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง ทฤษฎี กฎเกณฑ์ โครงสร้างและวิธีต่าง ๆ ซึ่งความรู้มีความสำคัญต่อการเกิดทัศนคติต่อสิ่งนั้นภายหลังการรับรู้ โดยแบ่งระดับความรู้ออกเป็น 6 ระดับ จากง่ายสู่สิ่งที่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ซับซ้อน และจากรูปธรรมสู่นามธรรม ได้แก่ ความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า โดยมีเครื่องมือที่ใช้วัดความรู้แต่ละชนิดเหมาะสมกับการวัดความรู้ตามคุณลักษณะที่แตกต่างกัน เช่น แบบทดสอบความเรียงแบบทดสอบแบบตอบสั้น และแบบทดสอบแบบเลือกตอบ เป็นต้น ซึ่งเป็นประโยชน์และใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือของการศึกษาวิจัยในส่วนของความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกโดยใช้แบบทดสอบแบบ

2.2 สถานการณ์การผลิตถั่วลิสง

เนื้อที่เพาะปลูกถั่วลิสงลดลงมาจากปี พ.ศ. 2552 เนื่องจากถั่วลิสงที่เคยปลูกในที่นา และที่ปลูกแซมร่องยางลดลง เพราะยางพาราเริ่มโต และเกษตรกรบางส่วนเปลี่ยนไปปลูกพืชอื่นแทน เช่น อ้อย โรงงาน มันสำปะหลัง และพืชผัก เนื่องจากให้ผลตอบแทนดีกว่าประกอบกับเมล็ดพันธุ์ หายาก และมีราคาแพงขึ้นผลผลิตในภาพรวมลดลงเนื่องจาก ถั่วลิสงรุ่นที่ 1 ประสบภาวะแห้งแล้งในช่วงติดเมล็ด ทำให้ฝักลีบไม่สมบูรณ์ เกิดความเสียหายในแหล่งผลิตที่สำคัญ คาดว่าปริมาณผลผลิตถั่วลิสงอาจไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้ภายในประเทศ เนื่องจากพื้นที่เพาะปลูกลดลง ทำให้ต้องนำเข้าจากเพื่อนบ้าน ส่วนราคาอยู่ในเกณฑ์ดี

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตาราง 2.1 สถิติการผลิตถั่วลิสงในประเทศไทย

ประเทศ/ภาค/จังหวัด	เนื้อที่เพาะปลูก(ไร่)		ผลผลิต(ตัน)		ผลผลิตต่อไร่	
	2552	2553	2552	2553	2552	2553
รวมทั้งประเทศ	185,402	183,845	45,686	45,509	246	248
ภาคเหนือ	101,658	101,185	24,938	25,406	245	251
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	65,020	64,218	15,890	15,301	244	238
ภาคกลาง	14,327	14,148	4,104	4,057	286	287
ภาคใต้	4,397	4,294	754	745	171	173
ลำปาง	26,775	26,914	5,994	6,097	224	227
เชียงใหม่	10,898	10,715	3,030	30,092	278	289
น่าน	9,877	10,013	2,538	2,641	257	264
ตาก	10,545	9,740	2,578	2,477	244	254
บุรีรัมย์	9,685	9,514	2,397	2,223	247	234
พะเยา	9,496	9,455	2,391	2,431	252	257
อุบลราชธานี	9,016	8,922	2,207	2,064	245	231

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2553

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตาราง 2.2 การผลิตถั่วลิสงในพื้นที่จังหวัดลำปาง ปี 2552

ลำดับที่	อำเภอ	จำนวนครัวเรือน	พื้นที่เพาะปลูก(ไร่)
1	เมืองลำปาง	500	1,135
2	แม่เมาะ	192	245
3	เกาะคา	35	67
4	เสริมงาม	1,615	3,541
5	งาว	262	635
6	แจ้ห่ม	710	1,482
7	วังเหนือ	66	146
8	เถิน	692	1,590
9	แม่พริก	43	80
10	แม่ทะ	2,212	5,135
11	สบปราบ	24	42
12	ห้างฉัตร	488	1,268
13	เมืองปาน	703	1,385
รวม 13 อำเภอ		7,542	16,745

ที่มา: กรมส่งเสริมการเกษตร, 2552

กรมวิชาการเกษตร (2550) ได้แนะนำเทคโนโลยีที่ใช้ในการปฏิบัติในการปลูกถั่วลิสงดังนี้

2.3 เทคโนโลยีที่ใช้ในการปฏิบัติ

2.3.1 การเตรียมแปลงปลูก ไถดินลึกประมาณ 10 - 20 เซนติเมตร เก็บเศษวัชพืชออกจากแปลง ตากดินไว้ 7-14 วัน แล้วไถพรวนอีกครั้ง การปลูกในฤดูแล้งในนาปีเขตชลประทาน ควรยกร่องปลูก สำหรับการปลูกหลังนาปีโดยอาศัยความชื้นในดิน ไถดิน 2 ครั้ง ไถพรวน 1-2 ครั้ง เพื่อให้ดินร่วนซุย หากพบว่าดินมีความเป็นกรดด่างต่ำกว่า 5.5 หว่านปูนขาว อัตรา 100-200 กิโลกรัมต่อไร่

2.3.2 การเตรียมเมล็ดพันธุ์ เลือกพันธุ์ปลูกที่ตรงกับความต้องการของตลาด เมล็ดพันธุ์ที่จะใช้ปลูกต้องมาจากแหล่งพันธุ์ที่เชื่อถือได้ และควรมีความงอกมากกว่าร้อยละ 75 เพื่อให้ได้ถั่วลิสงที่มีคุณภาพตรงตามความต้องการของตลาด ก่อนปลูกคลุกเมล็ดด้วยสารไอโดรไดโอน 50% ดับลิวพี หรือ สารคาร์เบนดาซิม 50% ดับลิวพี อัตรา 5 กรัมต่อเมล็ด 1 กิโลกรัม เพื่อป้องกันกำจัดโรคโคนเน่าหรือ โคนเน่าขาด

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

2.3.3 การปลูก ปลูกในหลุมลึก 5-10 เซนติเมตร ใช้ระยะปลูก 50 x 20 เซนติเมตร จำนวน 2 – 3 เมล็ดต่อหลุม อัตราเมล็ดพันธุ์ 13 - 18 กิโลกรัมต่อไร่ ขึ้นอยู่กับขนาดของเมล็ด

2.3.4 การใส่ปุ๋ย ให้ปุ๋ยเคมีทางดินสูตร 0-46-0 อัตรา 15 - 20 กิโลกรัมต่อไร่ หรือหินฟอสเฟต สูตร 0-3-0 อัตรา 200 - 300 กิโลกรัมต่อไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีสูตร 0-0-60 อัตรา 5 - 10 กิโลกรัมต่อไร่ หรือปุ๋ยเคมีสูตร 12-24-12 อัตรา 25 กิโลกรัมต่อไร่ หรือสูตร 16-16-8 อัตรา 35 กิโลกรัมต่อไร่ รองก้นหลุมก่อนปลูก หรือโรยข้างแถวแล้วพรวนดินกลบหลังเมล็ดงอกแล้ว 10 – 15 วัน พรวนดินข้างแถวต้นถั่วเมื่อต้นถั่วอายุ 30 - 40 วันหลังเมล็ดงอก และไม่พูนดินกลบกิ่งแรก เมื่อต้นถั่วเจริญเติบโตอยู่ในระยะออกดอกถึงแทงเข็ม ใส่ปุ๋ยแคลเซียมในรูปของยิปซั่ม หรือปูนมาร์ล หรือโดโลไมท์ อัตรา 50 - 100 กิโลกรัมต่อไร่ โดยโรยข้างแถวแล้วพรวนดินกลบ

2.3.5 การให้น้ำ การปลูกในฤดูแล้ง ให้น้ำตามร่องจนเต็มสันร่องทันทีหลังปลูกเสร็จ เพื่อให้เมล็ดถั่วลิสงงอกได้สม่ำเสมอ จนถึงต้นถั่วลิสงมีอายุ 30 วันหลังเมล็ดงอก หลังจากนั้น ให้ระดับน้ำในร่องสูงประมาณ 3 ใน 4 ส่วนของความลึกร่องน้ำและไม่ต้องระบายน้ำออก ให้น้ำทุก 10 วัน และควรให้อย่างสม่ำเสมอโดยเฉพาะในช่วงที่ต้นถั่วลิสงมีอายุ 30 - 60 วันหลังเมล็ดงอก ซึ่งเป็นระยะที่ต้นถั่วแทงเข็ม สร้างฝัก และสร้างเมล็ด

2.3.6 การป้องกันกำจัดโรค แมลงและศัตรูถั่วลิสง

1) โรคโคนเน่าหรือโคนเน่าขาด ต้นเหี่ยวเหลืองและยุบตัว โคนต้นเป็นแผลสีน้ำตาล มีสปอร์สีดำ ปกคลุมบริเวณแผล เมื่อถอนต้นขึ้นมาลำต้นและรากจะขาดกัน ระบาดรุนแรงในระยะต้นกล้า ช่วงอายุ 7-28 วัน ก่อนปลูกคลุกเมล็ดด้วยสารไอโพรไดโอน 50%ดับลิวพี หรือสารคาร์เบนดาซิม 50%ดับลิวพี อัตรา 5 กรัมต่อเมล็ด 1 กิโลกรัม เมื่อพบการระบาดของโรคพ่นด้วยสารไอโพรไดโอน 50%ดับลิวพี อัตรา 40 กรัม หรือสารคาร์เบนดาซิม 50%ดับลิวพี อัตรา 30 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร บนดินบริเวณโคนต้น จำนวน 2-3 ครั้ง หยุดพ่นสารก่อนเก็บเกี่ยว 14 วัน เมล็ดที่ใช้ปลูกไม่ควรเก็บไว้นาน 6 เดือน

2) โรคลำต้นเน่าหรือโคนเน่าขาว ยอด กิ่ง หรือลำต้นเหี่ยวยุบตัว พบแผลเน่าบนส่วนของพืชที่สัมผัสผิวดิน มีเส้นใยสีขาว ระบาดรุนแรงในฤดูฝน ถอนต้นที่เป็นโรคเผาทำลายนอกแปลง ไม่ให้น้ำท่วมขังแปลงช่วงหลังติดฝักถึงเก็บเกี่ยว เมื่อพบการระบาด พ่นด้วยสารเมตาแลกซิน+แมนโคเซบ 8%+64%ดับลิวพี อัตรา 15-20 กรัม หรือสารโพรพิโคนาโซล 25%อีซี อัตรา 15 มิลลิกรัม หรือสารไอโพรไดโอน 50% ดับลิวพี อัตรา 40 กรัม ต่อน้ำ 20 ลิตร พ่นบริเวณโคนต้น จำนวน 2-3 ครั้ง ห่างกัน 10 วัน หยุดพ่นสารก่อนเก็บเกี่ยว 14 วัน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

3) โรคยอดไหม้ เกิดจากเชื้อไวรัส ยอดอ่อนและใบยอดเป็นแผล มีสีเหลือง ก้านใบและกิ่งโค้งงอ ระบาดรุนแรงในฤดูแล้ง ถอนต้นที่เป็นโรคเผาทำลายนอกแปลง และพ่นสารป้องกันกำจัดเพลี้ยไฟ ซึ่งเป็นแมลงพาหะ

4) โรคใบจุด แผลเป็นจุดสีดำหรือสีน้ำตาล ขอบแผลมีวงสีเหลืองล้อมรอบ เริ่มพบที่ใบล่างแล้วลามสู่ใบบน อาการรุนแรงพบใบเหลือง ขอบใบบิดเบี้ยว ใบไหม้แห้งดำและหลุดร่วง เมื่อพบการระบาดพ่นด้วยสารเบโนมิล 50% ดับลิวพี อัตรา 15 - 20 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หยุดพ่นสารก่อนเก็บเกี่ยว 14 วัน หรือสารแมนโคเซบ 80% ดับลิวพี อัตรา 20-30 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หยุดพ่นสารก่อนเก็บเกี่ยว 7 วัน พ่นสารจำนวน 3-5 ครั้ง ห่างกัน 7 - 10 วัน

5) โรคราสนิม แผลเป็นตุ่มสีน้ำตาลหรือน้ำตาลเข้ม ขนาดเท่าหัวเข็มหมุด กระจายทั่วบนใบ มีสปอร์สีน้ำตาลคล้ายสนิมเหล็กกระจายคลุมปากแผล เมื่อพบการระบาดของโรคพ่นด้วยสารคลอโรธาโลนิล 75% ดับลิวพี อัตรา 40 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หยุดพ่นสารก่อนเก็บเกี่ยว 14 วัน หรือสารแมนโคเซบ 80%ดับลิวพี อัตรา 30-40 กรัม หรือสารมาเนบ 80%ดับลิวพี อัตรา 20 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หยุดพ่นสารก่อนเก็บเกี่ยว 7 วัน พ่นสารจำนวน 3 ครั้ง ห่างกัน 7 - 10 วัน

6) หนอนชอนใบถั่วลิสง ตัวเต็มวัยเป็นผีเสื้อกลางคืนสีน้ำตาล ยาวประมาณ 5 มิลลิลิตร ตัวหนอนชอนไชกัดกินเนื้อเยื่อของใบระหว่างผิวใบ เหลือแต่ผิวใบด้านบนและด้านล่าง ต่อมาใบแห้งเป็นสีขาว หนอนจะพับใบถั่วหรือชัดใยเอาใบถั่วมารวมกันและเข้าดักแด้ในใบ เมื่อพบการระบาดพ่นด้วยสารไตรอะโซฟอส 40%อีซี อัตรา 40 มิลลิลิตร หรือสารอะซีเฟต 75% เอสพี อัตรา 20 กรัมต่อไร่ 20 ลิตร หยุดพ่นสารก่อนเก็บเกี่ยว 14 วัน

7) เพลี้ยอ่อนถั่ว ตัวยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร เคลื่อนไหวช้า หัวมีขนาดเล็กกว่าส่วนอกท้องโตอ้วนป้อม ตัวอ่อนและตัวเต็มวัยดูดกินน้ำเลี้ยงตามยอดอ่อน ใบอ่อน ดอกและเข็ม ทำให้ต้นแคระแกร็น ใบอ่อนและยอดอ่อนหงิกงอ ดอกร่วง พ่นด้วยสารคาร์โบซัลแฟน 20%อีซี อัตรา 50 มิลลิ-ลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร เฉพาะบริเวณที่พบการระบาด หยุดพ่นสารก่อนเก็บเกี่ยว 14 วัน

8) เพลี้ยไฟ เป็นแมลงขนาดเล็ก สีน้ำตาลหรือน้ำตาลดำ เคลื่อนไหวว่องไว บางชนิดดูดกินน้ำเลี้ยงจากยอดอ่อน ใบและดอก ทำให้ใบหงิกงอ บิดเบี้ยว มีรอยขีดข่วน บางชนิดทำลายใบทำให้ใบมีลักษณะเหมือนไขสีน้ำตาลคล้ายสนิมติดอยู่ที่เส้นกลางใบและหลังใบ ทำให้ยอดไหม้และตาย บางชนิดเป็นแมลงพาหะนำโรคยอดไหม้ เมื่อพบการระบาดพ่นด้วยสารอะซีเฟต 75%เอสพี อัตรา 20 กรัม หรือสารไตรอะโซฟอส 40% อีซี อัตรา 50 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หยุดพ่นสารก่อนเก็บเกี่ยว 14 วัน หรือสารเมทิโอคาร์บ 50% ดับลิวพี อัตรา 30 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หยุดพ่นสารก่อนเก็บเกี่ยว 10 วัน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

9) เพลี้ยจักจั่น ตัวอ่อนและตัวเต็มวัยดูดกินน้ำเลี้ยงบริเวณใต้ใบ ทำให้ใบถั่วลิสงแสดงอาการเหลืองที่ส่วนปลายใบเป็นรูปตัววี และถ้ามีการระบาดรุนแรง ปลายใบจะไหม้เป็นสีน้ำตาล เมื่อพบการระบาดพ่นด้วยสารอะซีเฟต 75% เอสพี อัตรา 20 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หยุดพ่นสารก่อนเก็บเกี่ยว 14 วัน

10) เสี้ยนดิน เป็นมดชนิดหนึ่ง ขนาดเท่ามดแดง ทำลายฝักถั่วลิสงโดยการเจาะเปลือกถั่วเป็นรูแล้วกัดกินเมล็ดในฝัก จากนั้นจะนำดินเข้าไปไว้ในฝักแทนเมล็ดที่ถูกทำลาย สุ่มสำรวจเป็นระยะในแหล่งที่พบการทำลายของเสี้ยนดิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระยะถั่วลิสงสร้างฝักและเมล็ด ใช้มะพร้าวทั้งผลผ่าซีกแล้วคว่ำฝังดินให้ลึกจนถึงด้านบนกะลามะพร้าว หากพบเสี้ยนดินต้องเผาทำลายผลมะพร้าวนั้น แล้วใช้สารควินาลฟอส 5%จี อัตรา 4 กิโลกรัมต่อไร่ โรยพร้อมปุ๋ยข้างแถวต้นถั่วลิสงหลังดายหญ้าครั้งที่ 2 หรือเมื่อต้นถั่วลิสงอยู่ในระยะแทงเข็มถึงติดฝัก

11) หนูพุกใหญ่ หนูพุกเล็ก หนูนาใหญ่ และหนูนาเล็ก ขุดกินฝักถั่วลิสงทั้งฝักตั้งแต่ระยะฝักอ่อน เมื่อถึงระยะเก็บเกี่ยวจะกัดกินเฉพาะเมล็ดภายในและทิ้งซากเปลือกไว้ ต้องกำจัดวัชพืชบริเวณแปลงปลูกและพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อไม่ให้เป็นที่อาศัยของหนู ใช้กรงดักหรือกับดัก เมื่อสำรวจพบร่องรอย รูหนู ประชากรหนู หรือความเสียหายของถั่วลิสงอย่างรุนแรง ใช้กรงดักหรือกับดักร่วมกับการใช้เหยื่อพิษซิงค์ฟอสไฟด์ 80% ชนิดผง (ซิงค์ฟอสไฟด์ : ปลายข้าว : รำข้าว เท่ากับ 1 : 77 : 2 โดยน้ำหนัก) ซึ่งเป็นสารออกฤทธิ์เร็ว ลดประชากรหนูก่อนปลูก หรือเมื่อมีการระบาดรุนแรงโดยวางเหยื่อพิษเป็นจุดตามร่องรอยหนู หรือวางจุดละ 1 ช้อนชา ห่างกัน 5-10 เมตร ใช้แกลบรองพื้นและกลบอย่างละ 1 กำมือ ไม่ควรใช้เหยื่อพิษซิงค์ฟอสไฟด์บ่อยครั้งเกินไป หลังจากใช้เหยื่อพิษซิงค์ฟอสไฟด์แล้วยังพบประชากรหนูเหลืออยู่ ใช้เหยื่อพิษโฟลคูมาเฟน 0.005% หรือโบรมาดิโอโลน 0.005% หรือไดฟิทิอาโลน 0.0025% ซึ่งเป็นเหยื่อพิษสำเร็จรูปสารออกฤทธิ์ช้าชนิดขี้ผึ้งก้อนละ 5 กรัม วางในภาชนะตามร่องรอยหนู จุดละ 15-20 ก้อน ห่างกัน 10-12 เมตร เติมเหยื่อทุกสัปดาห์และหยุดเติมเมื่อการกินเหยื่อน้อยกว่า 10% ของจำนวนเหยื่อที่วางแต่ละครั้ง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

2.3.7 วิธีการเก็บเกี่ยว

1) กรณีจำหน่ายเป็นถั่วลิสงฝักสด เก็บเกี่ยวที่อายุ 80-100 วันหลังเมล็ดงอก เส้นลายบนฝักค่อนข้างเรียบหรือเห็นชัดเจน เปลือกหุ้มเมล็ดเป็นสีแดง หรือสีชมพูมีลายขีดสีม่วง ตามลักษณะของพันธุ์ และกรณีจำหน่ายเป็นถั่วลิสงฝักแห้ง เก็บเกี่ยวที่อายุ 90-110 วันหลังเมล็ดงอก เส้นลายฝักเรียบหรือเห็นชัดเจน เปลือกหุ้มเมล็ดสีชมพูหรือสีชมพูเข้ม ตามลักษณะของพันธุ์ หรือเมื่อสีเปลือกฝักด้านในเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลดำมากกว่าร้อยละ 60 ของจำนวนที่สุ่มตรวจ สำรวจ 10 จุดต่อไร่ โดยสุ่มถอนต้นถั่ว 1 ต้นต่อจุด

2) เก็บเกี่ยวด้วยความระมัดระวัง ไม่ให้ฝักถั่วเกิดรอยแผล โดยใช้มือถอนหรือใช้จอบที่สะอาดขุดต้น

3) รวบรวมฝักถั่วลิสงที่เก็บเกี่ยวแล้ว ใส่ภาชนะบรรจุที่สะอาด แล้วขนย้ายไปยังโรงเรือน หรือในที่ร่มที่มีอากาศถ่ายเท ทันที

2.3.8 การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

1) ปลิดฝักถั่วด้วยมือหรือใช้เครื่องปลิดที่สะอาด ร่อนดินออก แล้วคัดแยกฝักเสีย ฝักเน่า ฝักที่เสียหายจากการเก็บเกี่ยว หรือฝักที่มีตำหนิจากโรค แมลง และศัตรู ไว้ต่างหากเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ตามคำแนะนำหรือแผนที่กำหนดไว้

2) ตากถั่วลิสงฝักดีบนลานตากที่แห้งและสะอาดโดยใช้วัสดุที่สะอาดปูรองที่สะอาดและแห้ง ป้องกันมิให้ฝักถั่วลิสงสัมผัสพื้นดิน กองถั่วหนาไม่เกิน 5 เซนติเมตร และพลิกกลับกองถั่ววันละ 2-3 ครั้ง ต้องมีวัสดุคลุมกองถั่วขณะฝนตกหรือเคลื่อนย้ายฝักถั่วลิสงเข้าเก็บในโรงเรือนเมื่อมีฝนตก ป้องกันมิให้ฝักถั่วเปียกฝน ตากฝักถั่วจนกระทั่งเมล็ดมีความชื้นต่ำกว่าร้อยละ 9 ทดสอบความชื้นโดยทดลองเขย่าฝักถั่วจะมีเสียงเมล็ดกระทบเปลือกฝัก (ฝักคลอน) และเปลือกหุ้มเมล็ดจะหลุดลอกได้ง่ายเมื่อถูกบีบ

3) หากใช้เครื่องอบไอร้อนแทนการตาก ต้องให้ไอร้อนอุณหภูมิประมาณ 40 องศาเซลเซียส ผ่านกองถั่วนาน 2-3 วัน จนเมล็ดมีความชื้นต่ำกว่าร้อยละ 9

4) บรรจุถั่วลิสงฝักดีที่เป็นฝักสด หรือฝักแห้งในกระสอบป่านสะอาดและแห้ง รอการขนส่งไปยังแหล่งรวบรวมหรือผู้รับซื้อทันที

5) หากจำเป็นต้องเก็บรักษาถั่วลิสงฝักแห้ง ต้องเก็บในที่ที่แห้งอากาศถ่ายเทได้ดี ป้องกันฝนและแสงแดดได้ ถ้าเป็นพื้นซีเมนต์ต้องมีวัสดุปูรองก่อนวางกระสอบที่บรรจุฝักถั่วลิสง เพื่อป้องกันความชื้นจากพื้นซีเมนต์

2.3.9 เชื้อไรโซเบียม

เชื้อไรโซเบียม เป็นบักเตรีสกุลไรโซเบียม (Rhizobium) ที่อาศัยอยู่ในดิน มีความสามารถพิเศษเข้าไปสร้างปมที่รากพืชตระกูลถั่วได้ โดยไรโซเบียมจะเข้าสู่รากต้นถั่วเฉพาะเจาะจงกับชนิดถั่วที่มีความเหมาะสมเท่านั้น ไรโซเบียมจะสร้างปมและเจริญเติบโตอยู่ภายในรากถั่วโดยจะสังเกตเห็นปมถั่วได้เมื่อต้นถั่วอายุประมาณ 15 - 25 วัน ขึ้นอยู่กับความอุดมสมบูรณ์ของดินและถั่วที่ปลูก ถ้าดินมี

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ไนโตรเจนสูง การเกิดปมจะช้าและปริมาณปมจะลดลง เมื่อไรโซเบียมเข้าไปสร้างปมที่รากถั่วแล้วจะมีการตรึงไนโตรเจน ซึ่งเป็นการตรึงไนโตรเจนแบบพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน(Symbiotic Nitrogen Fixing bacteria) โดยต้นพืชตระกูลถั่วให้พลังงานและแหล่งคาร์บอนแก่เชื้อไรโซเบียมและไรโซเบียมจะตรึงก๊าซไนโตรเจนจากอากาศที่มีอยู่มากประมาณ 78 % โดยน้ำหนักมาสร้างสารประกอบไนโตรเจนให้กับพืชทางชีวภาพ (Biological Nitrogen Fixation : BNF) โดยต้นถั่วสามารถนำสารประกอบไนโตรเจนไปใช้ในการเจริญเติบโตได้อย่างพอเพียง และปล่อยส่วนที่เหลือลงสู่ดินซึ่งจะเป็นอาหารแก่พืชรุ่นต่อไป ดังนั้น ยิ่งมีปมที่รากถั่วมากก็จะมีไรโซเบียมช่วยตรึงไนโตรเจนให้แก่ต้นถั่วได้มากขึ้น

อย่างไรก็ตามการตรึงไนโตรเจนของไรโซเบียมยังขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญคือ ระดับธาตุอาหารไนโตรเจนในดิน ถ้าดินขาดไนโตรเจนมาก การตรึงไนโตรเจนจะมีมากที่สุด ถ้าดินมีไนโตรเจนเพียงพอกับความต้องการของพืช การตรึงไนโตรเจนจะน้อยหรือไม่มีเลย และถ้ามีการใส่ปุ๋ยไนโตรเจนลงไปในปริมาณมากไรโซเบียมในรากถั่วจะไม่ตรึงไนโตรเจน จากกิจกรรมดังกล่าวของไรโซเบียม จะเห็นได้ว่าเราไม่จำเป็นต้องใช้ปุ๋ยเคมีไนโตรเจนในการปลูกพืชตระกูลถั่ว เพราะอาหารธาตุไนโตรเจนที่ไรโซเบียมสร้างได้มีปริมาณมากกว่าความต้องการของต้นถั่ว ควรเลือกเชื้อไรโซเบียมให้ตรงกับชนิดของถั่วที่ต้องการปลูก ไรโซเบียมแต่ละชนิดเหมาะสมกับถั่วเฉพาะที่ระบุไว้บนถุงเชื้อเท่านั้นต้องเป็นเชื้อที่ยังไม่หมดอายุโดยดูวันหมดอายุบนถุง ถ้าไม่มีระบุหรือไม่ชัดเจนไม่ควรใช้ เนื่องจากเชื้อไรโซเบียมชอบอากาศเย็นจึงควรเก็บไว้ในที่เย็น เช่น เก็บไว้ในที่ร่ม ข้างตุ่มน้ำ ใต้ถุนบ้าน ที่อุณหภูมิระหว่าง 20-30 องศาเซลเซียส ซึ่งจะสามารถเก็บไว้ได้ประมาณ 6 เดือน ถ้าเก็บไว้ในตู้เย็น (อุณหภูมิ ประมาณ4 องศาเซลเซียส) จะอยู่ได้นานถึง 1 ปี สิ่งที่ต้องระวังคืออย่าวางถุงเชื้อไรโซเบียมตากแดดเพราะเชื้อจะถูกทำลายโดยความร้อน เมื่อเปิดถุงแล้วควรใช้เชื้อให้หมด แต่ถ้าใช้ไม่หมดต้องใช้ยางรัดถุงให้แน่นและเก็บไว้ในที่เย็น เพราะเชื้อจะแห้งตายได้ง่าย การใช้ไรโซเบียมให้ได้ประโยชน์สูงสุดนั้นจะต้องทำให้ไรโซเบียมเข้าสู่รากเพื่อสร้างปมให้ได้มากที่สุด ซึ่งขึ้นอยู่กับวิธีการใช้เชื้อโดยจะต้องทำให้เชื้ออยู่ใกล้เมล็ดมากที่สุด เมื่อต้นถั่วเริ่มงอกรากไรโซเบียมที่อยู่กับเมล็ดก็จะสามารถเข้าสู่รากได้ทันที วิธีการที่ใช้กันทั่วไปมี 2 วิธี คือ

1) การคลุกเชื้อไรโซเบียมกับเมล็ด วิธีการที่จะทำให้เชื้อไรโซเบียมติดเมล็ดได้ดีจำเป็นที่จะต้องใช้สารช่วยเกาะยึดในการคลุกเมล็ดด้วย และสารที่ใช้จะต้องไม่เป็นพิษต่อไรโซเบียม สารที่หาได้ง่ายและนิยมใช้กันทั่วไปคือ น้ำมันพืช หรือ น้ำเชื่อมจางๆ โดยมีขั้นตอนการคลุกเมล็ดง่ายๆ ดังนี้ การใช้เชื้อไรโซเบียมที่มีประสิทธิภาพ นอกจากจะช่วยลดต้นทุนการผลิตจากการใช้ปุ๋ยเคมีไนโตรเจนแล้วยังเป็นวิธีการปรับปรุงผลผลิตและคุณภาพของเมล็ดถั่วให้สูงขึ้นมีผู้พบว่าบักเตรีปมถั่วที่มี

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ประสิทธิภาพสูง ๆ สามารถทำให้ปริมาณโปรตีนในพืชสูงขึ้นกว่าธรรมดา โดยจะทำให้ปริมาณโปรตีนในต้นและเมล็ดเพิ่มขึ้น ซึ่งนับว่าเป็นประโยชน์มากสำหรับเมล็ดถั่วที่จะใช้บริโภคเป็นอาหาร หรือสำหรับลำต้นที่จะใช้เป็นปุ๋ยพืชสด นอกจากนี้ไรโซเบียมยังมีบทบาทสำคัญในการเพิ่มธาตุอาหาร และรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดินช่วยอนุรักษ์ระบบเกษตรให้ยั่งยืน

2) การใส่ลงไปในดิน เป็นวิธีการใส่เชื้อไรโซเบียมลงสู่ดินโดยตรง แต่ก็ยึดถือหลักการเดียวกันที่ว่าต้อง ให้ไรโซเบียมอยู่ใกล้เมล็ดที่สุด โดยใส่เชื้อลงไปในหลุมก่อนแล้วหยอดเมล็ดตามลงไปหรือหยอดเมล็ดก่อนแล้ว จึงใส่เชื้อตามลงไปก็ได้ ข้อจำกัดของการใส่เชื้อลงสู่ดินคือมีการใช้แรงงานเพิ่มมากขึ้น แต่ถ้าเกษตรกรสามารถ ทำได้ก็จะดีมาก เพราะปกติขณะทำการเพาะปลูกอุณหภูมิมักจะสูง บางครั้งดินแห้ง และการคลุกเชื้อบางครั้งใช้ วิธีการคลุกที่รุนแรงเป็นผลทำให้เมล็ดเสียหาย การใส่เชื้อลงสู่ดินโดยตรง จะโดยการผสมกับน้ำหรือวัสดุอื่นๆก็ตามเป็นวิธีการที่ดีและช่วยแก้ปัญหาดังกล่าวได้ (บุปผา, มปป)

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุกัญญาและเรืองเดช (2537) ได้ศึกษาการยอมรับการใช้เทคโนโลยีการผลิตถั่วลิสงฤดูแล้ง ในเขตชลประทานของเกษตรกรอำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า มี 2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตของเกษตรกรได้แก่ แหล่งข้อมูลที่เกษตรกรเห็นว่าดีที่สุด และบุคคลที่เกษตรกรให้ความเชื่อถือในการปรึกษาเมื่อมีปัญหาด้านการผลิตถั่วลิสง โดยพบว่ากลุ่มของเกษตรกรที่มีการยอมรับการใช้เทคโนโลยีมากให้ความเห็นว่า เกษตรตำบลจะเป็นแหล่งข้อมูลทางวิชาการที่ดีที่สุด รองลงมาคือเกษตรกรผู้นำในหมู่บ้าน สำหรับปัญหาของเกษตรกรผู้ปลูกถั่วลิสงเรียงจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ โรคแมลงทำลายมาก (71.8%) ราคาผลผลิตต่ำ (45.9%) และขาดแรงงาน(30.4%) ส่วนความต้องการในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรเรียงตามลำดับได้ดังนี้ คือ ต้องการความรู้ด้านการป้องกันและการกำจัดศัตรูพืช (48.9%) ความรู้ด้านเทคโนโลยีการปลูกถั่วลิสง(45.2%) ต้องการตลาดรับซื้อผลผลิตที่มีการประกันราคาขั้นต่ำ (40%) และเครื่องทุ่นแรงในการเก็บเกี่ยวถั่วลิสง (17%) ตามลำดับ

วิฒเนศ (2541) ได้ศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีการปลูกไม้ผลเขตหนาวของเกษตรกรในเขตส่งเสริมของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงม่อนเงาะ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรร้อยละ 64.7 ยอมรับการใช้เทคโนโลยีการปลูกไม้ผลเขตหนาวในระดับมาก และร้อยละ 35.3 ยอมรับการใช้เทคโนโลยีการปลูกไม้ผลเขตหนาวในระดับน้อย จากการทดสอบสมมุติฐานพบว่าอายุ ความสามารถในการอ่าน และการไปเยี่ยมดูแปลงสาธิตของศูนย์พัฒนาโครงการหลวง มีความสัมพันธ์ต่อการยอมรับการใช้เทคโนโลยีไม้ผลเขตหนาวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนั้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

จากการศึกษาความคิดเห็นและความต้องการของเกษตรกร พบว่า ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อเจ้าหน้าที่ต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรอยู่ในระดับดี ส่วนความคิดเห็นที่มีต่อการช่วยเหลือของโครงการหลวงและของหน่วยงานราชการอื่นที่เกี่ยวข้องอยู่ในระดับพอใช้ ส่วนความต้องการของเกษตรกร คือ อาชีพภายในหมู่บ้าน การมีรายได้เสริม ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน โรงเรียนมัธยม ข่าวสารด้านการศึกษา การมีบัตรประชาชน ข่าวสารด้านการเมือง และงบประมาณสำหรับการจัดกิจกรรมงานประเพณีต่างๆ

สุมามาลย์ (2541) ศึกษาการยอมรับวิธีการอนุรักษ์ดินและน้ำของเกษตรกรในหมู่บ้านพัฒนาที่ดิน หมู่บ้านเซี๊ยะ ตำบลจุน อำเภอจุน จังหวัดพะเยา จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำอยู่ในระดับสูง มีการยอมรับวิธีการอนุรักษ์ดินและน้ำอยู่ในระดับปานกลาง จากการทดสอบสมมุติฐานพบว่า อายุ ระดับการศึกษา รายได้รวมของครัวเรือน สภาพการถือครองที่ดิน ขนาดพื้นที่เพื่อการเกษตร จำนวนสมาชิกในครัวเรือน การได้รับข่าวสาร การติดต่อกับเจ้าหน้าที่และความรู้ ความเข้าใจด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับวิธีการอนุรักษ์ดินและน้ำ

กาญจนา (2546) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติในการอนุรักษ์ดินและน้ำของเกษตรกรในพื้นที่ศูนย์ พัฒนาโครงการปางดะ ผลการศึกษาพบว่า ชนเผ่า หมู่บ้าน รายได้จากการเกษตร การเป็นสมาชิกศูนย์ การพูดคุย/การได้รับความช่วยเหลือ/ฝึกอบรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ดินและน้ำ ความสามารถในการใช้ภาษาไทย การรับข่าวสารด้านการเกษตรจากเจ้าหน้าที่ศูนย์หรือพัฒนาที่ดิน ความลาดเทของพื้นที่ จำนวนครั้งที่ปลูกในรอบปี และพื้นที่แหล่งน้ำจากชลประทานหรือบ่อน้ำที่สร้าง มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติของเกษตรกรที่มีต่อระบบในการอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่เพาะปลูก

ทินรัตน์ (2546) ได้ศึกษาการยอมรับการทำการเกษตรแบบผสมผสานของเกษตรกร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ระดับการยอมรับการเกษตรแบบผสมผสานของเกษตรกรในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสบการณ์ศึกษาดูงานทางการเกษตรผสมผสาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่า ถ้าเกษตรกรมีการศึกษาดูงานมากก็อาจยอมรับการเกษตรแบบผสมผสานเพิ่มมากขึ้น หรืออย่างน้อยถ้ามีการศึกษาดูงาน 1 ครั้ง ก็อาจทำให้เกษตรกรยอมรับการเกษตรแบบผสมผสาน ณ ระดับหนึ่ง

ทิพย์กมล (2547) ได้ศึกษาปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม และด้านการตลาดที่มีผลต่อการยอมรับการใช้ปุ๋ยชีวภาพทดแทนปุ๋ยเคมีของเกษตรกร อำเภอแปลงยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา จากผลการศึกษา

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

พบว่า การยอมรับเทคโนโลยีของเกษตรกรขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการได้แก่ ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลได้แก่ ระดับการศึกษาและระดับรายได้ ปัจจัยที่สองคือคุณภาพของเทคโนโลยีเอง ประการที่สามคือปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ต้นทุนค่าใช้จ่าย กำไร ประการที่สี่ขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านการตลาด ได้แก่ การรับรู้ข่าวสารจากการโฆษณาประชาสัมพันธ์

คมสินธุ์ (2550) ได้ทำการศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตถั่วเหลืองระบบเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรในเขตพื้นที่อำเภอแม่ริม และอำเภอแม่แตง จากการศึกษาพบว่า ประสบการณ์ในการปลูกถั่วเหลืองอินทรีย์ของเกษตรกรมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตถั่วเหลืองระบบเกษตรอินทรีย์ คือ ด้านการดูแลรักษา

ปัทมาพร (2551) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับของเกษตรกรพรหมพิรามต่อการรณรงค์งดเผาตอซังข้าว ผลการศึกษาพบว่ามีปัจจัยที่สามารถจำแนกกลุ่มเกษตรกรออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มเกษตรกรที่เผาตอซังกับกลุ่มเกษตรกรที่ไม่เผาตอซัง จำนวน 5 ปัจจัย ได้แก่การได้พบปะพูดคุยกับเกษตรกรที่ไม่เผาตอซังข้าว การได้รับความรู้เกี่ยวกับการงดเผาตอซังข้าว การรับรู้ผลเสียจากการเผาตอซัง อายุและพื้นที่ ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติต่อการรณรงค์งดเผาตอซังข้าว ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการปลูกข้าว การศึกษาดูงานหรือการฝึกอบรม เกี่ยวกับการงดเผาตอซังข้าว ทัศนคติต่อเจ้าหน้าที่ผู้รณรงค์งดเผาตอซังข้าวและการรับรู้ถึงประโยชน์จากการงดเผาตอซังข้าว

วัชรินทร์ (2551) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำที่หมักด้วยสารเร่ง พด.2 ของเกษตรกร อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ จากผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรร้อยละ 69.1 มีระดับการยอมรับปานกลาง รองลงมามีระดับการยอมรับมากร้อยละ 21.7 และร้อยละ 9.2 มีระดับการยอมรับน้อย ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับ ได้แก่ รายได้ของเกษตรกร แหล่งวัตถุดิบที่นำมาใช้ทำปุ๋ยอินทรีย์น้ำ การสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ ความรู้เกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำที่หมักด้วยสารเร่ง พด.2

โสมภัทร์ (2552) ได้ทำการศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตระบบเกษตรอินทรีย์ในสวนมะม่วงของเกษตรกร ในอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีการยอมรับโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีการยอมรับในระดับปานกลางด้านการแปรรูปผลผลิต ด้านการปลูก ด้านการจำหน่ายผลผลิต ด้านการเก็บเกี่ยวผลผลิต ด้านการเตรียมดิน และพื้นที่ปลูกพืช และด้านการป้องกันโรคและแมลง ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตแบบเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงพบว่า อายุ ความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ และทัศนคติต่อการทำเกษตรอินทรีย์ของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์กับระดับการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตแบบเกษตรอินทรีย์อย่างมี

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

นัยสำคัญทางสถิติ ส่วนเพศ ระดับการศึกษา จำนวนแรงงานที่ใช้ในการเกษตรอินทรีย์ ขนาดพื้นที่ถือครอง แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการทำการเกษตรอินทรีย์ และรายได้จากการทำเกษตรอินทรีย์นั้นพบว่าไม่มีความสัมพันธ์ในระดับการยอมรับเทคโนโลยีแบบเกษตรอินทรีย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วิเชียร (2552) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการปลูกข้าวญี่ปุ่นของเกษตรกรสมาชิกสหกรณ์พร้าว อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติในการปลูกข้าวญี่ปุ่น ได้แก่ อายุ ต้นทุนการผลิตข้าวญี่ปุ่นรวม(รวมต้นทุนนาปีและนาปรัง) รายได้จากการผลิตข้าวญี่ปุ่นรวม(รวมรายได้นาปีและนาปรัง) การติดต่อกับเพื่อนเกษตรกรรายอื่น การติดต่อขอรับความรู้จากเจ้าหน้าที่บริษัท ส่วนปัญหาอื่นๆได้แก่ รถนำดาและรถเกี่ยวข้าวนวดมีไม่เพียงพอ ซึ่งปัญหาดังกล่าว เกษตรกรต้องการให้บริษัทจัดหารถดำนาและเกี่ยวนวดข้าวมาให้บริการมากกว่านี้

อาคม (2552) ศึกษาการยอมรับระบบเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทุ่งหลวง อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีคะแนนการปฏิบัติของเกษตรกรต่อการทำการเกษตรกรรมในระบบเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของเกษตรอินทรีย์โครงการหลวง(มกท.)ในระดับมาก การทดสอบสมมุติฐานพบว่า อายุ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระดับการศึกษา ประสบการณ์การปลูกพืช ขนาดของพื้นทีผลิตพืช แรงงานในครอบครัว ต้นทุนการผลิตพืช หนี้สินและประสบการณ์การฝึกอบรมพบว่าไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับการยอมรับของเกษตรกรต่อวิธีการปฏิบัติในการทำ การเกษตรกรรมในระบบเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของเกษตรอินทรีย์โครงการหลวง(มกท.) ส่วนค่าใช้จ่ายประจำครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับการยอมรับของเกษตรอินทรีย์โครงการหลวง(มกท.) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 และเพศ รายได้จากการขายผลผลิต การติดต่อกับเกษตรกรรายอื่นและการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร มีความสัมพันธ์กับการยอมรับของเกษตรกรต่อวิธีการปฏิบัติในการทำ การเกษตรกรรมในระบบเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของเกษตรอินทรีย์โครงการหลวง(มกท.) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

อดิเรก (2553) ได้ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการยอมรับระบบการปลูกถั่วเหลื่อมข้าวโพด โดยการไม่เผาและไม่ไถพรวน โดยชนเผ่าปะหล่อง บ้านปางแดงใน ตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการยอมรับระบบการปลูกถั่วเหลื่อมข้าวโพดโดยวิธีการไม่เผาและไม่ไถ ได้แก่ อายุ การอบรมด้านการปลูกถั่วเหลื่อมข้าวโพดโดยวิธีการไม่เผาและไม่ไถ จำนวนแรงงานทำการเกษตรในครัวเรือน พื้นที่ถือครองทั้งหมด รายได้จากผลผลิตข้าวโพดที่ได้รับ และการได้รับความรู้ข่าวสารทางการเกษตร ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 0.05 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ภูวไนย (2554) ได้ศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีการปลูกกาแฟอราบิก้าของเกษตรกรผู้ปลูกชาเมี่ยงในโครงการขยายผลโครงการหลวงปางมะโอ ตำบลแม่นะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ จากผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรมีความคิดเห็นและการนำไปปฏิบัติในระดับมาก เกษตรกรมีการเตรียมการก่อนปลูก การปลูกและการดูแลรักษา ตามวิธีการแนะนำ จากทดสอบสมมติฐาน พบว่ามีเพียงการอบรมเทคโนโลยีการปลูกกาแฟอราบิก้าและทัศนคติ มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีการปลูกกาแฟอราบิก้าของเกษตรกรผู้ปลูกชาเมี่ยงในพื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงปางมะโออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 0.05

มณีวรรณ (2546) ได้ศึกษาความรู้และการปฏิบัติในการผลิตมะคาเดเมียของเกษตรกรชาวเขา อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 60.0) มีความรู้ในระดับดี เช่นเดียวกับการปฏิบัติส่วนใหญ่มีการปฏิบัติในระดับดี (ร้อยละ 52.7) และจากการทดสอบสมมุติฐาน พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ประสบการณ์ฝึกอบรมกับเจ้าหน้าที่ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ รายได้ และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ ชนเผ่าและประสบการณ์การฝึกอบรม

จุฑามาศ (2552) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการผลิตผักปลอดสารพิษของเกษตรกรในตำบลช่อแล อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยที่มีผลทำให้เกษตรกรยอมรับในการผลิตผักปลอดสารพิษอย่างมีนัยสำคัญ คือ การเพิ่มขึ้นของอายุของเกษตรกร จำนวนครั้งของการได้รับข้อมูลข่าวสารทางด้านการผลิตผักปลอดสารพิษ และความถี่ในการเข้ามาส่งเสริมและให้ความรู้ของนักวิชาการเกษตรหรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริม ตลอดจนการลดลงของต้นทุนการผลิตต่อไร่

เอกรัตน์ (2545) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกรในจังหวัดสงขลา พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ คือ ประสบการณ์ในการประกอบอาชีพ แหล่งสินเชื่อทางการเกษตร และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่การเกษตร สอดคล้องกับ ศราวุธ (2548) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตผักตามระบบการเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตผักตามระบบการการเกษตรดีที่เหมาะสม คือ แหล่งรับซื้อผลผลิต และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่มีความสัมพันธ์กับวิธีการปฏิบัติการเกษตรดีที่เหมาะสมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เฉลิมรัฐ (2551) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติในการเลี้ยงโคเนื้อในตำบลสันทราย อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ โดยการหาค่าสหสัมพันธ์ พบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตาม

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

คำแนะนำของเจ้าหน้าที่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนแรงงานในครัวเรือน, การติดต่อกับเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์, การถือครองที่ดินและการกู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรการมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนการทดสอบสมมุติฐานโดยใช้ไคว แสควร์ พบว่า สถานภาพตำแหน่งผู้นำทางสังคมมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ภานุพันธุ์ (2547) ได้ศึกษาความรู้และการปฏิบัติในการใช้ยาปฏิชีวนะของเกษตรกรในการผลิตไก่เนื้อในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ความรู้เกี่ยวกับยาปฏิชีวนะที่ใช้ในการผลิตไก่เนื้อ อยู่ในระดับปานกลาง และการปฏิบัติในการใช้ยาปฏิชีวนะของเกษตรกรในการผลิตไก่เนื้ออยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการทดสอบสมมุติฐานด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน พบว่า ระดับการศึกษาและประเภทผู้เลี้ยงไก่เนื้อมีความสัมพันธ์กับความรู้และการปฏิบัติในการใช้ยาปฏิชีวนะของเกษตรกรในการผลิตไก่เนื้อ หมายความว่า เกษตรกรที่มีระดับการศึกษาสูง และเลี้ยงไก่ประเภทประกันราคาจะมีความรู้และการปฏิบัติในการใช้ยาปฏิชีวนะของเกษตรกรในการผลิตไก่เนื้อที่ถูกต้องมากกว่าเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาต่ำ

วิธิวัต (2553) ได้ศึกษาความพึงพอใจและความรู้ของผู้ผ่านการฝึกอบรมจากศูนย์เครือข่ายปราชน์ชาวบ้าน จังหวัดเชียงใหม่ โดยศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อความสัมพันธ์กับความพึงพอใจ ความรู้ความเข้าใจ และการนำไปปฏิบัติ พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการนำความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกร ได้แก่ 1)การศึกษา 2)อายุ 3)จำนวนสมาชิกในครอบครัว 4)จำนวนแรงงานในภาคการเกษตร 5)รายได้ภาคการเกษตร 6)รายได้นอกภาคการเกษตร 7)รายจ่ายในครัวเรือน 8)เหตุผลที่เข้าร่วมโครงการปราชญ์ชาวบ้าน 9)สถานที่ตั้งศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน

ธนพร (2555) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตมันฝรั่งของเกษตรกรในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การถือครองที่ดิน พื้นที่ในการปลูกมันฝรั่ง แรงงานที่ใช้ในการผลิตมันฝรั่ง และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ภาครัฐและเอกชน มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตมันฝรั่งของเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับ นัทธ์หทัย และคณะ (2555) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการปลูกผักปลอด สารพิษของเกษตรกรในอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี พบว่า อายุ ระดับการศึกษา จำนวนแรงงานในครัวเรือน การเข้าอบรมปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ รวมถึงจำนวนครั้งในการติดต่อและขอคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

วิวัฒน์ และ ศิริวรรณ (2554) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการเกษตรที่ดีเหมาะสมของเกษตรกรผู้ปลูกผัก ในอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี พบว่า เกษตรกรมีการปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพของการเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับพืชอาหารในระดับดีมาก สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรผู้ปลูกผักในอาเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ได้แก่ ทัศนคติ และความรู้ ของเกษตรกรผู้ปลูกผัก แตกต่างอย่างมีนัยสาคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการจัดการคุณภาพของการเกษตรดีที่เหมาะสมสาหรับพืชอาหาร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มั่นใจด้านการตลาดและราคาผลผลิตผักที่ผลิตตามมาตรฐานการเกษตรดีที่เหมาะสม จึงต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา นอกจากนี้ยังพบว่า เกษตรกรต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมาช่วยดูแลและให้คาแนะนาอย่างใกล้ชิด เกี่ยวกับแผนปฏิบัติงานตามการจัดการคุณภาพการเกษตรดีที่เหมาะสม แบบบันทึก และการจดบันทึก เพื่อให้เกษตรกรเข้าใจง่ายและสามารถนาไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved